

"YAŞAYAN TARİH"TEN ANLAMLI KONFERANS

Nüket Örnek Büken

25 Ocak 2014 Cumartesi 18:14

"Yaşayan Tarih"ten Anlamli Konferans

Bir asırlık hayatına çok şey sığdırmayı başarmış olan Muazzez İlmiye Çığ, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etiği Anabilim Dalının davetlisi olarak verdiği konferans ile Hacettepeli gençlerle ve akademisyenlerle buluştu.

Gerçekten de asırlık bir çınar gibi, bilgeliği ve mütevazılığı yanında olağanüstü zekâsı ve zarafetiyle de etkiliyor hepimizi. O, Meclis açıldığında 6, Cumhuriyet kurulduğunda ise henüz 9 yaşındaydı. Bunu düşünmek dahi heyecanlandırıyor gençlerimizi. Cumhuriyet'in, Atatürk devrimlerinin temeli atılırken o harcin içerisinde O da yoğruldu ve babasının kendisine ilim öğrensin diye verdiği İlmiye adının hakkını vericesine tüm yaşamını ilime adadı.

"Madem biliyorsun, niçin öğretmiyorsun?" Sümer atasözü, Muazzez İlmiye Çığ'ın hayat felsefesi olmuştur; açıklıkla araştı, açıklıkla öğret ve bildiklerini paylaş. Babasının tüm ısrarlarına rağmen akademiye neden seçmediğini de kendisinden öğrenmiş olduk; akademik yaşamın kimi etik dışı tutumlarının, çekememezlik ve kıskançlıklarının bilimsel üretime engel ortamlar hazırladığını ve akademiye kalan arkadaşlarının kendisi kadar özgür ve verimli çalışmadığını. İyi ki akademinin fildişi kulelerine hapsedmemiş kendisini ki İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Sümer, Akad, Hitit dillerinde yazılmış 74 bin çivi yazılı belge üzerinde yaptığı 33 yıllık çalışmalarıyla tarihi ve dünümüzü aydınlatmış.

Atatürk, Sümerlilerin tarih ve kültürünün halkımıza tanıtılmasını ve onların varsa, Türklerle bağlantılarının bulunup kanıtlanmasını istiyordu. Bunu yapacak uzmanların yetişmesi için de Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne Sumeroloji Bölümünü açtırmıştı. Atatürk, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin kuruluşunda, başka ülkelerde Asuroloji olan bölümün adını "bırakın şu Samileri" diyerek, Sumeroloji koydurtmuştu. İlmiye Çığ, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin, yalnız Türk dili tarihi ve kültürünü araştırarak, kaynaklardan istifade edecek uzmanlar yetiştirmek üzere açıldığını ifade etti. Batı'daki bu ilk çalışmalara dayanarak o zamanki dil üzerinde çalışan uzmanlarımıza da Sümerce-Türkçe karşılaştırmalar yapmalarını önermişti. Batıda başlayan ırkçılık yüzünden olsa gerek, bir süre sonra Sümerce karşılaştırmalarına son verilmiş, dolayısıyla bizde de bu çalışmalar bırakılmış.

Yine Çığ'a göre ne yazık ki, 70 yıldan beri ne oradaki akademisyenlerden ne de onların yetiştirdiklerinden bu konularla ilgilenen oldu. Hâlbuki Sümer-Türk araştırmaları merkezi kurulmalıydı. Böylece bu konudaki çalışmalara yol açılır, teşvik edilir, yapılan çalışmalar bir araya getirilirdi.

Atatürk, Sümerlerin Türk olup olmadığını bilmiyor, ancak bu konunun uzmanlarca araştırılmasını istiyor. Sümerceyi çözenler, Sümerler Orta Asya'dan gelmiş olabilirler, dilleri Türk diline benziyor diyorlar. Bir Fransız kitapta da bunu okuyan **Atatürk**, altını çiziyor, "çok önemli" notuyla birlikte..

Bugün hem Avrupa hem Amerika'da Sümercenin yaşayan veya ölü hiçbir dile benzemediğinin yazıldığını hâlbuki yüzlerce Sümerce kelimenin hem fonetik, hem de anlam bakımından Türkçeye tam uyduğunu, hatta birçok kelimenin bugünkü Anadolu Türkçesinde kullanıldığını ortaya çıkardığını ifade ederek,

“bütün bunlara dayanarak, ben bugün Sümerlilerin Orta Asya'dan Mezopotamya'ya göç eden Türklerin bir kolu olduğunu rahatlıkla söylüyorum” diyor. Kendisinin açtığı bu yoldan isteyenlerin yürüyerek bu tezin savunmasını yapabileceğini ve araştırmaları daha ilerilere götürerek, Batı'nın gözüne sokabileceğini söyleyerek de tarihçi, dilbilimci ve arkeologlara yeni görevler tanımlıyor.

Akademik unvanların arkasına saklanmadan ve bu unvanlara gereksinim de duymadan edindiği bilgiyi yine o kaynağın yeni nesillerine öğretmek için yanıp tutuşan gerçek bir bilim kadınıdır Muazzez İlmiye Çığ, Onun hazinesi paylaşıldıkça büyür. Kimi çevrelerin “arşiv-kütüphane memuru” diye sözde aşağılamaya çalıştıkları **Çığ, 75 bin civi yazılı tabletin tasnif edilmesi ve “Civiyazılı Tabletler Arşivi”nin hazırlanmasına öncülük etmiş çağdaş bir bilim kadınıdır.**

Muazzez İlmiye Çığ, hem tarihe ve değerlerine hem de bu temellerle Cumhuriyetin devrimlerine sahip çıkmaya hiç yılmadan bir ömür adamıştır. Cumhuriyetin kuruluşundan beri Cumhuriyet değerlerine yapılan ve yapılabilecek olan saldırıları aşmanın en iyi yolu, insanlık tarihinden gelen cevaplardır ve bunun doğru işlenebilmesinin gerekliliği de Mustafa Kemal tarafından görülmüştür. Bu misyonu görev addeden Muazzez İlmiye Çığ da insanlık tarihinin ilk temsilcilerinin mirasını, hiç yorulmadan, korkmadan anlatmaya ve savunmaya devam etmektedir.

Cumhuriyetin ilk kuşak kadınlarının devrimlere ve aydınlanmanın gerekliliğine inanmışlığı vardır O'nda, mücadeleci ruhu ve cesareti. **"Bütün evlerin boyun eğeceğini sanma!"** der bir Sümer atasözü, zulüm varsa direnme de vardır, karanlık varsa aydınlık da, yobaz varsa, "İlmiye" de vardır. İlmiye'lerin yok olacağını sanma! Öyle bir cesarettir ki onunki 2012 yılında yani 21. YY'da herkesin sinip sustuğu günlerde aşağıdakileri söylemekten geri durmaz;

“İkide bir demir ağlarla kim örmüş, hep biz ördük deyip duruyorsunuz, Atatürk zamanında yapılanları sifira indiriyorsunuz. Eğer biraz tarih bilerseniz bunu söylemeye utanırdınız, yüzünüz kızarırdı. O günkü örülen demir ağları yalnız tren yolları değildi: güçlü eğitim, güçlü ekonomi, güçlü demokrasi ve laiklik temelleri atılmasaydı, ne siz bugün o mevkie gelebilirdiniz, ne de gösteriş olarak başlarını örttüdüğünüz, (yüzleri gözleri boyalı) eşleriniz olurdu.

Özendiğiniz müslüman ülkeleri arasında hangisi bizim ülke gibi? Osmanlı Devleti yıkıntısı üzerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti, toprağından bir damlasını satmadan, kimselerden borç almadan, Osmanlı'nın Birinci Cihan Savaşı borçlarını öderken yapılan işler yanında sizinkiler çocuk oyuncağı kalır. Devletin geliri okuma yazma bilmeyen, verem, sıtma, zührevi hastalıklar, trahom gibi bulaşıcı hastalıklardan kahrolan zavallı fakir halkın verdiği vergilerdi. İşte o vergilerle o alay ettiğiniz demir ağlar yapıldı.

Koskoca ülkede bir çimento fabrikası yoktu. O yüzden evler kerpiç denilen çamurla yapılıyordu. Şeker fabrikamız yoktu. Rusya'dan gelen şekerleri bugün gibi hatırlıyorum. Ülke sathında Sümer Bank, kumaş fabrikaları, şeker fabrikaları, çimento fabrikaları, kâğıt, silah, uçak fabrikaları kuruldu. Buralarda çalışan mühendis ve işçilerimizin bir kısmı dışarıdan getirilen uzmanlarla eğitilirken bir kısmı da eğitilmek üzere Rusya'ya gönderildi. Siz ise başa geçer geçmez alın teri ve büyük bir özveri ile yapılmış o güzel tesisleri satıp satıp yediniz yedirdiniz.

Ülkenin doğusu ve batısı düşman tarafından yakılmış, harabeye dönmüştü. Hemen hemen hiç karayolu yoktu. Mevcut demir yolları dahil birçok kurum yabancıların elinde idi. Bütün bunlar ellerinden alınarak ülkenin malı yapıldı. Ayrıca 3000 kilometrelik tren yolu yapıldı ki, o zaman şimdiki gibi dağları bir anda oyacak makineler yoktu. Tüneller kazma ile kazıldı. Elde onları planlayacak hesaplayacak mühendisler yoktu. Onun için böyle kimseleri yetiştirmek üzere okullar açıldı. Tren rayları yapmak için fabrika kuruldu.

Kilometrelerce kara yolu köprüler yapıldı. Demir ağın bir ayağı olan “çağdaş eğitim” de yoktu. Batı araştırmalarda icatlarda almış yürümüştü. Ama bizde ne doğru dürüst lise ne de araştırmalar yapacak üniversiteler vardı. O yüzden Osmanlı devleti geri kalmış ve yıkılmıştı. Okullarda eğitecek kadrolar yoktu. O yoklukta birçok alanda eğitim almak üzere Batı'ya başarılı pek çok gencimiz gönderildi. İstanbul'da

Darülfünun denilen okul tam bir üniversite oldu. Tıp, Hukuk, Siyasal Bilgiler, Dil ve Tarih-Coğrafya Ziraat gibi fakülteleri içine alan Ankara Üniversitesiyle güçlü ve köklü bir eğitimin temeli atıldı. Dışarıdan gelenlere istedikleri kitaplıklar, laboratuvarlar sağlandı.

Onların derslerini Türkçeye çevirecek çevirmenler bulundu. Bunların hepsi para ile oluyordu. O paralar, o fakir halkın vergileriyle sağlanıyor. O dönemde devlette yolsuzluklar, suiistimaller olmuyor, Rahmetli Başbakan İnönü "Kimseye bir kuruş yedirmem" diye bas bas bağıriyordu. Bundan sonra imam hatiplerde yetiştireceğiniz dindar ve kindar o zavallı gençleriniz, Allah'a dua ederek, yalvararak size yardımcı olurlar. Böylece elinize aldığınız bu güzel ülkeyi kendinizle toprağa gömerek tarihe kara harflerle geçersiniz..."

Çılgın ihtiyarlar Muazzez İlmiye Çığ ve Hayrettin Karaca, sizleri seviyoruz iyi ki varsınız, gönüllerin profesörlerisiniz ve bizlere güç ve enerji veriyorsunuz.

<http://www.sagliginsesi.com/> sitesinden 10.03.2014 tarihinde yazdırılmıştır.